

آیین‌نامه تأسیس، شرایط فعالیت و رده بندی سازمان‌های تهیه و تولید فیلم

مقدمه

تهیه و تولید فیلم در صنعت سینما فرایندی چند وجهی، پیچیده و کاملاً حرفه‌ای است که مستلزم برخورداری از دانش، تجربه و مهارت‌های تخصصی و به ویژه مدیریتی بوده و حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، فنی و اقتصادی را دربرمی‌گیرد. سینمای ایران با سابقه طولانی فعالیت خود که در برخی موارد از مرزهای جغرافیایی کشور فراتر رفته و افتخارات بین‌المللی را در مجامع و جشنواره‌های سینمایی نصیب خود کرده است بیش از پیش نیازمند سامان‌دهی به وضعیت ساختاری و حرفه‌ای موجود در سازمان‌های تهیه و تولید فیلم در جهت ارتقای کمی و کیفی آثار سینمایی و پذیرش سهم شایسته‌تری برای آنها در بازارهای داخلی و جهانی می‌باشد.

آیین‌نامه حاضر به منظور ارتقای حرفه‌ای و افزایش توانایی و کارایی سازمان‌های تولید فیلم‌های سینمایی و مشخص نمودن شرایط شکل‌گیری، نحوه فعالیت، رده‌بندی و ارتقای آنها تدوین شده است.

فصل اول - تعریف

ماده یک - سازمان تهیه و تولید فیلم به مؤسسات خصوصی مرتبط با تهیه و تولید فیلم اطلاق می‌شود که دارای شخصیت حقوقی بوده و با اتکاء به دانش، تجربه، تخصص و همچنین امکانات و سرمایه مادی و انسانی خویش در چارچوب ضوابط جاری در نظام سینمایی کشور، اقدام به تهیه و تولید فیلم سینمایی و سایر اشکال تصویری می‌نماید.

فصل دوم - حوزه فعالیت

ماده دو- حوزه فعالیت سازمان‌های تهیه و تولید فیلم، مدیریت بر کلیه مراحل ساخت و تولید فیلم از ابتدا تا مرحله آماده شدن برای عرضه و نمایش را در بر می‌گیرد که اهم آن عبارتند از:

۱- برقراری ارتباط و تعامل حرفه‌ای با عوامل هنری فیلم مانند: نویسنده، کارگردان، طراح هنری، سازنده موسیقی و غیره... و جذب و به کارگیری آنان برای کار و فعالیت در بستری خلاقانه در طی فرایند تولید

۲- برقراری ارتباط و تعامل حرفه‌ای با دست اندرکاران رشته‌های فنی و تکنیکی فیلم از قبیل: فیلمبرداران، تدوین‌گران، صدابرداران و غیره... و نیز کارشناسان و متصدیان استودیوها و لابراتوارهای فنی تولید و پس از تولید

۳- اقدام برای سرمایه‌گذاری و یا جذب سرمایه و اعتبارات مورد نیاز و سازماندهی و مدیریت پشتیبانی، مالی و تدارکاتی فرایند تهیه و تولید پروژه‌های فیلمسازی

- ۴- طراحی و برنامه ریزی مناسب و مدیریت و نظارت بر تمامی روند تهیه و تولید و کیفیت کار عوامل هنری و فنی تولید
- ۵- برقراری ارتباط و تعامل حرفه‌ای با سازمان‌های پخش و توزیع فیلم‌های سینمایی و غیر سینمایی در داخل و خارج از کشور
- تبصره: بدیهی است با عنایت به شرح وظایف عوامل هنری و فنی تهیه و تولید فیلم سینمایی، انتخاب عوامل هنری و فنی از طرف کارگردان انجام می‌پذیرد.

فصل سوم - موضوع فعالیت

ماده سه- موضوع فعالیت سازمان‌های تولید فیلم به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- تهیه و تولید فیلم‌های سینمایی و انواع دیگر محصولات تصویری به صورت بلند، کوتاه و مستند در قالب‌های فیلم، ویدئویی، تلویزیونی، چند رسانه‌ای و سایر اشکال تصویرسازی‌های مرسوم جهت مصارف فرهنگی، آموزشی، تفریحی و اطلاع رسانی
- ۲- (تکمیلی ۸۹/۳/۲۷) سفارش تحقیق نگارش متن و فیلمنامه و یا خرید حقوق این اقلام به منظور تهیه و تولید براساس آنها، با عنایت به جایگاه مهم فیلمنامه در روند تولید فیلمنامه، در روند تولید فیلم، اداره کل ارزشیابی و نظارت سینمای حرفه‌ای می‌تواند با تهیه و اجرای دستورالعمل جداگانه‌ای بستر فعالیت نظام‌مند اشخاص حقوقی را در زمینه تحقیق و نگارش فراهم سازند.
- ۳- جمع آوری اطلاعات لازم در مورد نیازهای فرهنگی، هنری و تفریحی مخاطبان داخلی و خارجی از طریق ارتباط با منابع، اشخاص و مؤسسات پژوهشی مربوطه
- ۴- تهیه بودجه و سازماندهی هزینه‌کرد آن با رعایت استانداردهای حرفه‌ای
- ۵- همکاری و فعالیت مشترک با طرف‌های داخلی و خارجی
- ۶- طراحی و برنامه ریزی زمان‌بندی شده (کوتاه و بلند مدت) برای تداوم فعالیت و توسعه آن بر اساس استانداردهای حرفه‌ای
- ۷- تلاش و برنامه‌ریزی برای تهیه امکانات و تجهیزات مورد نیاز و یا همکاری و ارتباط با اشخاص و مؤسسات مربوطه برای تأمین آنها

فصل چهارم - شرایط کلی

ماده چهارم- سازمان تولید در صورت برخورداری از شرایط زیر از سوی معاونت امور سینمایی و سمعی و بصری مجوز فعالیت دریافت می‌کنند:

- ۱- شخصیت حقوقی رسمی با سهامداران، هیأت مدیره و مدیر عامل مشخص
- ۲- نیروی انسانی دارای قابلیت، دانش و تجربه روشن در زمینه فیلمسازی

۳- دفتر و مکان ملکی مشخص (که در مالکیت سازمان یا یکی از سهامداران آن باشد) با امکانات متناسب موضوع و حجم فعالیت

۴- کادر مدیریت آشنا به تهیه‌کنندگی فیلم و به ویژه مدیر عامل خبره در این زمینه

۵- سرمایه اولیه مورد نیاز برای فعالیت و نیز قدرت جذب سرمایه به نسبت برنامه سالانه سازمان

فصل پنجم - رده بندی سازمان‌های تولید فیلم

ماده پنج - به منظور بهره‌گیری صنعت فیلم سازی و سینمایی کشور از مدیریت خلاق سازمان‌های تهیه و تولید و به وجود آوردن بستر رقابتی سالم و حرفه‌ای و استفاده از قابلیت‌ها و سرمایه‌های ملی در جهت بهبود و توسعه این صنعت، سازمان‌های تولید فیلم بر اساس امکانات، تجربه، سابقه حرفه‌ای، توانایی‌های مدیریتی و میزان برخورداری از سرمایه‌های مناسب مالی و اعتباری در سه گروه رده‌بندی می‌شوند. شرایط و حجم فعالیت، سطح ارتباطات حرفه‌ای داخلی و خارجی، نحوه و میزان استفاده از تسهیلات و اعتبارات و امتیازات دولتی و غیردولتی بر مبنای رده کسب شده توسط این سازمان‌ها تعیین می‌شود. بدیهی است در صورت ادغام شرکت‌های موجود جهت ارتقای سطح گروه رده‌بندی و احراز شرایط توسط قوانین موجود، چنانچه این شرکت‌ها و یا اشخاص سهام‌دار این شرکت‌ها در صورت عدم استمرار و حفظ شرایط احراز گروه جدید (خروج سهام‌داران اصلی)، شرکت فوق‌الذکر با تنزل درجه مواجه می‌گردد.

سازمان تولیدی گروه یک

ماده شش- سازمان تولیدی گروه یک به سازمانی اطلاق می‌شود که علاوه بر شرایط عمومی، از شرایط اختصاصی زیر نیز برخوردار باشد:

۱- توانایی تهیه و تولید متوسط سالانه حداقل ۵ فیلم سینمایی بر طبق استانداردهای کیفی و ضوابط مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۲- تمکن مالی حداقل به میزان ۱۵ میلیارد ریال (که به صورت ضمانت بانکی، سهام سرمایه و یا سند ملکی قابل ارزیابی باشد).

۳- برخورداری از ده سال سابقه کار سازمانی مفید و موفق و تولید حداقل ده فیلم سینمایی

۴- دارا بودن مکان مناسب برای استقرار واحدهای مدیریتی و تشکیلاتی مجزا و امکان سازماندهی هر یک از پروژه‌های سینمایی

۵- دارا بودن کادر ثابت نیروی انسانی با ترکیب مدیران برخوردار از دانش و تجربه (در امور مالی و اداری، برنامه ریزی و سازماندهی پروژه‌ها، فنی و تخصصی، پژوهش و توسعه، روابط عمومی و اطلاع رسانی)، نیروهای تخصصی (در زمینه‌های تهیه‌کنندگی و اجرای پروژه‌ها، امور هنری و فنی فیلم و سینما و امور تولید و پشتیبانی تولید)

۶ - برخورداری از امکانات ارتباطی و اطلاعاتی کافی و مناسب (شامل خطوط تلفن و فاکس، ارتباطات اینترنتی و سایت ویژه سازمانی)

۷- دارا بودن حساب بانکی ارزی و ریالی

ماده هفت - دارا بودن شرایط زیر برای سمت مدیرعاملی سازمان‌های گروه یک الزامی می‌باشد:

۱- حداقل ۱۰ سال سابقه تهیه کنندگی فیلم

۲- دارا بودن دانش و تجربه لازم در زمینه فیلم و سینما و مدرک تحصیلی کارشناسی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی یا مدرک تحصیلی معتبر و معادل آن جهت مدیران عامل جدیدی که فاقد سوابق مدیریتی در حوزه مدیریت عاملی شرکت‌های تهیه و تولید می‌باشند الزامی است.

سازمان تولیدی گروه دو

ماده هشت - سازمان تولیدی گروه دو به سازمانی اطلاق می‌شود که از نظر توانایی مدیریتی، سرمایه‌ای و تجربه کاری نسبت به سازمان تولیدی رده یک در رتبه دوم قرار داشته و علاوه بر شرایط عمومی، از شرایط اختصاصی زیر برخوردار باشد:

۱- توانایی تهیه و تولید متوسط سالانه ۳ تا ۵ فیلم سینمایی بر طبق استانداردهای کیفی و ضوابط مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۲- تمکن مالی حداقل به میزان ده میلیارد ریال (که به صورت ضمانت بانکی، سهام سرمایه و یا سند ملکی قابل ارزیابی باشد).

۳- برخورداری از ۵ سال سابقه کار سازمانی مفید و موفق و تولید حداقل ۵ فیلم سینمایی

۴- دارا بودن مکان مناسب برای استقرار واحدهای مدیریتی و تشکیلاتی مجزا و امکان سازماندهی هر یک از پروژه‌های سینمایی

۵ - دارا بودن کادر ثابت نیروی انسانی با ترکیب مدیران برخوردار از دانش و تجربه (در زمینه‌های مالی و اداری، برنامه‌ریزی و سازماندهی پروژه‌ها، امور فنی و تخصصی، پژوهش و توسعه، روابط عمومی و اطلاع رسانی)، نیروهای تخصصی (در زمینه‌های تهیه‌کنندگی و اجرای پروژه‌ها، امور هنری و فنی فیلم و سینما و امور تولید و پشتیبانی تولید)

۶ - برخورداری از امکانات ارتباطی و اطلاعاتی کافی و مناسب (شامل خطوط تلفن و فاکس، ارتباطات اینترنتی و سایت ویژه سازمانی)

۷- دارا بودن حساب بانکی

ماده نه - دارا بودن شرایط زیر برای سمت مدیرعاملی سازمان‌های گروه دو الزامی می‌باشد:

۱- حداقل ۵ سال سابقه تهیه‌کنندگی فیلم

۲- دارا بودن دانش و تجربه لازم در زمینه فیلم و سینما و مدرک تحصیلی کارشناسی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی یا مدرک تحصیلی معتبر و معادل آن جهت مدیران عامل جدیدی که فاقد سوابق مدیریتی در حوزه مدیریت عاملی شرکت‌های تهیه و تولید می‌باشند الزامی است.

سازمان تولیدی گروه سه

ماده ده - سازمان تولیدی گروه ۳ به سازمانی اطلاق می‌شود که از نظر توانایی مدیریتی، سرمایه‌ای و تجربه کاری نسبت به سازمان‌های تولیدی رده دو و یک در رتبه سوم قرار داشته و علاوه بر شرایط عمومی، از شرایط اختصاصی زیر برخوردار باشد:

۱- توانایی تهیه و تولید متوسط سالانه دو تا سه فیلم سینمایی بر طبق استانداردهای کیفی و ضوابط مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۲- تمکن مالی حداقل به میزان ۵ میلیارد ریال

۳- برخورداری از ۳ سال سابقه کار سازمانی مفید و موفق و تولید حداقل ۳ فیلم سینمایی

۴- دارا بودن مکان مناسب برای استقرار واحدهای مدیریتی و تشکیلاتی مجزا و سازماندهی هر یک از پروژه‌های سینمایی

۵ - دارا بودن کادر ثابت نیروی انسانی یا ترکیب مدیران برخوردار از دانش و تجربه و نیروهای تخصصی در زمینه تولید و پشتیبانی تولید

۶ - برخورداری از امکانات ارتباطی و اطلاع رسانی (خطوط تلفن و فاکس، ارتباطات اینترنتی و سایت ویژه سازمانی)

۷- دارا بودن حساب بانکی

ماده یازده - دارا بودن شرایط زیر برای مدیرعاملی سازمان‌های گروه سه الزامی می‌باشد :

۱- حداقل ۳ سال سابقه تهیه‌کنندگی فیلم

۲- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی و یا مدرک تحصیلی معتبر و معادل آن برای مدیران عامل جدید

فصل ششم - شورای بررسی امور سازمان‌های تولید فیلم

ماده دوازدهم - به منظور بررسی تقاضاها و مدارک مربوط به تأسیس، تطبیق، احراز صلاحیت سازمان‌های تهیه و تولید فیلم و ارتقاء یا تنزل رده بندی آنها و نیز بررسی فعالیت و تولیدات این سازمان‌ها از نظر انطباق با ضوابط و مقررات و استانداردهای کیفی مورد قبول برای یک دوره دو ساله، شورای پنج نفره‌ای متشکل از کارشناسان تهیه و تولید فیلم به شرح زیر و با تأیید و حکم معاونت امور سینمایی و سمعی و بصری برای مدت دو سال تعیین می‌شود:

۱- دو نفر نماینده سازمان‌های تهیه و تولید فیلم که از سوی این سازمان‌ها انتخاب و پیشنهاد می‌شوند.
۲- سه نفر کارشناس در امور تولید فیلم با پیشنهاد مدیر کل نظارت و ارزشیابی تبصره: شورای مورد اشاره در این ماده به هنگام بررسی مواد احراز صلاحیت سازمان‌های تولید فیلم در صورتی که هر یک از آنها ضمن برخورداری از شرایط عمومی و اختصاصی مربوط به هر گروه تنها فاقد یکی از شرایط مندرج در این آیین‌نامه باشد، می‌تواند بسته به موفقیت و کیفیت تولیدات و فعالیت‌های آن طی دوره بررسی نسبت به تأیید صلاحیت برای قرارگرفتن در گروه مورد تقاضا تصمیم‌گیری نماید.
ماده سیزده - ملاک شورای مذکور در ماده سیزده برای بررسی استانداردهای کیفی فیلم‌های تولیدی عبارتند از:

- ۱- میزان توفیق در جذب مخاطب
- ۲- میزان توفیق در عرضه و فروش خارجی
- ۳- پذیرفته شدن و نمایش در بخش‌های اصلی جشنواره‌های داخلی و خارجی
- ۴- میزان توفیق در ارایه جذاب مسایل فرهنگی و عقیدتی

فصل هفتم - امتیازات و تسهیلات حمایتی

الف - شرایط مربوط به پروانه ساخت

ماده چهارده -

۱/۱۴ - سازمان‌های گروه یک بلافاصله پس از ارائه درخواست و تحویل مدارک کامل، از شورای مربوطه در اداره کل نظارت و ارزشیابی پروانه ساخت فیلم دریافت می‌کنند.
۲/۱۴ - سازمان‌های گروه یک به شرط رعایت سه عامل اصلی شامل تهیه‌کننده حقیقی یا مدیر تولید خبیره، کارگردان و مدیر فیلمبرداری مجزا برای هر یک از تولیدات هیچ گونه محدودیتی از نظر تعداد تولید و فیلمبرداری همزمان فیلم ندارند.
۳/۱۴ - تقاضاهایی که از سوی سازمان‌های گروه دو برای دریافت پروانه ساخت ارائه شود همیشه در اولویت کار بررسی شورای مربوطه قرار می‌گیرد.
۴/۱۴ - سازمان‌های گروه دو می‌توانند حداکثر ۳ تولید سینمایی را به صورت همزمان در دست اقدام داشته باشند، مشروط به این که هر یک از فیلم‌ها سه عامل اصلی شامل تهیه‌کننده حقیقی یا مدیر تولید خبیره، کارگردان و مدیر فیلمبرداری مجزا داشته باشد.
۵/۱۴ - سازمان‌های تولید فیلم گروه سه می‌توانند دو فیلم را به صورت همزمان در دست تولید داشته باشند، مشروط به این که هر یک از فیلم‌ها سه عامل اصلی شامل تهیه‌کننده حقیقی یا مدیر تولید

خبره، کارگردان و مدیر فیلمبرداری مجزا داشته باشند. این سازمان‌ها می‌توانند پس از پایان فیلمبرداری یکی از این دو فیلم برای تولید فیلم سوم تقاضای پروانه ساخت کنند.

تبصره ماده ۱۴ - مشخصات مدیر تولید خبره که می‌تواند در ترکیب عوامل اصلی گنجانده شود را اداره کل نظارت و ارزشیابی معاونت امور سینمایی تعیین می‌کند.

ب - شرایط استفاده از تسهیلات و منابع حمایتی

ماده پانزده - اولویت و میزان استفاده از تسهیلات قانونی و منابع حمایتی دولتی براساس رده‌بندی سازمان‌های تولید در گروه‌های سه گانه می‌باشد.

تبصره - به منظور ترغیب علاقمندان به تهیه و تولید فیلم به فعالیت در قالب سازمان‌های تهیه و تولید موضوع این آیین‌نامه و تشویق آنها به تلاش برای ارتقای درجه سازمانی به رده‌های بالاتر موارد مربوط به تسهیلات و منابع حمایتی عام و خاص از تولید فیلم همه ساله از سوی معاونت امور سینمایی و سمعی و بصری مشخص و شرایط و روش‌های تخصیص آنها با مشاورت نمایندگان سازمان‌های تولیدی تنظیم و اعلام می‌شود.

ماده شانزده - مؤسسات و واحدهای تحت پوشش وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظفند در مورد اموری که طبق سیاست‌های دولت به بخش خصوصی واگذار می‌شود اولویت را براساس قرار گرفتن سازمان‌های تولید فیلم در گروه‌های سه گانه قرار دهند.

ماده هفده - سازمان‌های تولید فیلم براساس قرار گرفتن در هر یک از گروه‌های سه گانه در ارتباط با موارد زیر از اولویت‌های ویژه برخوردار می‌باشند:

۱- معرفی جهت استفاده از تسهیلات، اعتبارات و امکانات مراکز دولتی، سازمان‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و بنگاه‌های اعتباری (بانک، بیمه، صندوق ضمانت سرمایه و غیره)

۲- معرفی جهت همکاری با سازمان‌ها و مراکز غیر سینمایی متقاضی برای سرمایه‌گذاری و فعالیت در سینما

۳- معرفی جهت اجرای مفاد تفاهم‌نامه‌های مربوط به همکاری‌های مشترک جمهوری اسلامی با سایر کشورها در حوزه فیلم و سینما

۴- استفاده از تسهیلات و برنامه‌های پژوهشی و آموزشی فنی، تخصصی و مدیریتی در داخل و خارج از کشور

۵ - استفاده از تسهیلات مسافرتی جهت بازدیدها و ملاقات‌های تخصصی در خارج از کشور. همچنین معاونت امور سینمایی تصمیم‌گیری در خصوص موارد تخصصی تهیه و تولید فیلم و تشکیل یا شرکت در مجامع فرهنگی - هنری داخلی و خارجی مرتبط با آن را با همکاری و مشاوره کارشناسی این سازمان‌ها به انجام می‌رساند.

ماده هجدهم - معاونت امور سینمایی در چارچوب مقررات و ضوابط قانونی از سازمان‌های تهیه و تولید فیلم در خصوص اخذ نمایندگی از کمپانی‌ها و مؤسسات خارجی مربوط به فیلم و سینما جهت انجام فعالیت مشترک تهیه و تولید حمایت کرده و مجوزهای لازم را در اختیار آنها قرار می‌دهد.

ماده نوزده - بنیاد سینمایی فارابی و سایر مؤسسات وابسته به معاونت امور سینمایی که مسئول ارائه خدمات و امکانات به تولید کنندگان فیلم سینمایی هستند موظفند بسته به قرار گرفتن هر یک از سازمان‌های تهیه و تولید در گروه‌های سه گانه، سقف اعتباری خاصی را به صورت سالانه برای استفاده این سازمان‌ها از خدمات و امکانات تحت اختیار خود در نظر بگیرند.

ماده بیست - معاونت امور سینمایی برای آگاهی سازمان‌های تهیه و تولید از اعتبارات سالانه مرتبط با بخش فرهنگ و هنر در بودجه عمومی کشور همه ساله اطلاعات لازم را تدوین و برای بهره‌برداری در اختیار این سازمان قرار می‌دهد.

ماده بیست و یک - سازمان‌های تولیدی عضو گروه‌های سه گانه می‌توانند تبلیغات و اطلاع‌رسانی مربوط به فیلم‌های خود را با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه از مراحل ابتدایی تولید فیلم، پس از اخذ پروانه ساخت آغاز نمایند.

فصل هشتم - تهیه کنندگان حقیقی و حقوقی دیگر

ماده بیست و دو -

۱/۲۲- تهیه‌کنندگان حقیقی و مؤسساتی که شرایط اختصاصی گروه‌های تعیین شده در بالا را ندارند می‌توانند بر طبق شرایط زیر اقدام به تهیه و تولید فیلم کنند:

(۱) دارا بودن منابع مالی و امکانات لازم

(۲) تأیید صلاحیت حرفه‌ای تهیه‌کننده و عوامل اصلی فیلم از سوی اداره کل نظارت و ارزشیابی

(۳) اخذ پروانه ساخت از اداره کل نظارت و ارزشیابی قبل از آغاز تولید

(۴) رعایت ضوابط و قوانین رسمی جاری مربوط به تهیه و تولید فیلم

۲/۲۲ - اشخاص حقیقی یا حقوقی مذکور در صورت برخوردار شدن از شرایط مندرج در این آیین‌نامه می‌توانند مجوز فعالیت در قالب سازمان‌های تهیه و توزیع را از معاونت امور سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تقاضا کنند.

۳/۲۲- تهیه‌کنندگان موضوع این ماده نمی‌توانند متقاضی دریافت مجوز ساخت بیش از یک فیلم در زمان واحد باشند و صدور مجوز فیلم بعدی پس از پایان مراحل تولید فیلم قبلی و ارایه جهت اخذ پروانه نمایش امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده بیست و سه - این آیین‌نامه در ۸ فصل و ۲۳ ماده و ۴ تبصره پس از تنظیم در تاریخ ۸۳/۸/۲ به تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسید و از همین تاریخ قابل اجرا می‌باشد.

احمد مسجدجامعی